

نیایش خدا نه یک تکلیف که ضرورت است/ چگونگی تحول عبادت تجارت‌گونه به عبادت احرار

حجت الاسلام دکتر محمد رسول ایمانی خوشخو با بیان اینکه در حوزه نیایش می‌توان به نحو تعبدی صرف خداوند را عبادت کرد و از پاداش و اجر اخروی که مترتب بر آن است بهره مند شد، گفت: با این حال آشنایی با فلسفه نیایش ما را از اهداف عمیق تری از ضرورت عبادت و نیایش حق آگاه می‌سازد.

حجت الاسلام دکتر محمد رسول ایمانی خوشخو با بیان اینکه در حوزه نیایش می‌توان به نحو تعبدی صرف خداوند را عبادت کرد و از پاداش و اجر اخروی که مترتب بر آن است بهره مند شد، گفت: با این حال آشنایی با فلسفه نیایش ما را از اهداف عمیق تری از ضرورت عبادت و نیایش حق آگاه می‌سازد. دبیر کارگروه اخلاق کاربردی در موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره) درباره مفهوم فلسفه نیایش به خبرنگار مهر گفت: صحبت از فلسفه یک پدیده، اساساً به معنای کاوش در جهت فهم چیستی و چرایی آن پدیده است. در حوزه نیایش و اظهار نیاز به درگاه خالق باری تعالی نیز یکی از سؤالاتی مهمی که ممکن است برای هر نیایش گری مطرح شود آن است که چرا باید خالق که بی نیاز از عبادت جن و انس است را پرستید و به درگاه او نیایش کرد؟ و چه منافع و کارکردهایی بر این امر مترتب است؟

مؤلف «؛قیامت و رستاخیز چهارگانه در پورانه های هندویی و بحارالانوار؛ توجه به این فلسفه گفت: اصولاً آشنایی با فلسفه هر چیز انسان را با اهداف و غایات آن شیئی آشناتر می‌کند. وقتی ما بدانیم که هر پدیده برای چه هدفی جعل تکوینی یا تشریعی شده است بهتر می‌توانیم در راستای تحقق آن هدف تلاش کنیم و سختی های راه را بر خود هموار سازیم. در حوزه نیایش نیز اگر چه می‌توان به صرف تعبد خداوند را عبادت کرد و از پاداش و اجر اخروی که مترتب بر آن است نیز بهره مند شد، اما آشنایی با فلسفه نیایش ما را از اهداف عمیق تری از ضرورت عبادت و نیایش حق آگاه ساخته و سطح خیر بالاتری از انجام اعمال عبادی را متوجه ما می‌کند.

این دکترای ادیان و عرفان محورها و مؤلفه های موضوع فلسفه نیایش را این گونه عنوان کرد: برای شناخت فلسفه نیایش ابتدا باید هدف از خلقت را شناخت. اینکه انسان برای چه هدفی خلق شده است و چه سعادت و کمالی برای این نوع منحصر به فرد آفرینش تعریف شده است. اگر انسان به مدد شریعت به این نکته واقف شود که کمال شایسته وی تنها در سایه قرب الهی و احساس تعلق مطلق به ذات حق تعریف می‌شود و به عمق این خطاب الهی پی برد که «؛یا ایها الناس انتم الفقراء الى الله«؛ آنگاه امکان فقری خود را می‌شناسد و در می‌یابد که عبادت و ستایش حق نه یک تکلیف بلکه یک ضرورت برای دوام حیات روحانی و ابدی خویش است و همانگونه که حیات مادی انسان تنها در سایه وجود هوا و آب و غیره ممکن است، حیات جاودانی و حقیقی انسان نیز در گرو ایجاد یک رابطه مستحکم با خداوند از طریق نیایش و عبادت و انابه خواهد بود و اساساً همین لحظات ناب انس با حق و نیایش با اوست که گامی استوار در جهت نیل به سعادت ابدی به شمار می‌رود؛ همانگونه که گفته اند: «؛ایام خوش آن بود که با دوست به سر شد/ باقی همه بی حاصلی و بی خبری بود«؛.

وی در خصوص اقداماتی که در حوزه فلسفه نیایش به انجام رسیده است، گفت: فلاسفه، حکما و عرفای مسلمان از جمله کسانی بوده و هستند که فهم شریعت و کشف لایه های عمیقتری از آن با استفاده از عقل و نقل و شهود، دغدغه همیشگی ایشان بوده است. در راستای همین عزم کلی است که در حوزه فلسفه نیایش و عبادت ذات حق نیز ایشان به حقایق گوهرباری دست یافته‌اند و افق‌های تازه ای از جنبه‌های پنهان عبادت و رابطه تکوینی حق و خلق مقابل دیدگاه حق جویان و مؤمنان گشوده‌اند. به طور مثال ابن عربی در فص آدمی کتاب «؛فصوص الحکم«؛ خویش، زمانی که از حقایق فلسفه خلقت انسان توسط باری تعالی پرده بر می‌دارد، عملاً اشتیاقی را در انسان برای نیل به هدف خلقت خویش ایجاد می‌کند که باعث می‌گردد رنگ و بوی عبادت انسان به طور کلی دگرگون شود و از حالت عبادتی تجارت گونه به عبادت احرار متحول گردد و در این هنگام عمق کلام حافظ آشکار می‌شود که «؛توبندگی چو گدایان به شرط مزد نکن/ که دوست خود روش بنده پروری داند«؛.